

Locuint'a Redactorului
si
Cancelari'a Redactiunii
e in
Strat'a Morariloru Nr. 18.

Scrisorile nefrancate nu se vor
primi decâtu numai de la corespon-
dintii regulari ai „Federatiunii.”
Articlii ramisi si nepublicati se
voru arde.

FEDERATIUNEA

Diurnalu politicu, literariu, comercialu si economicu.

Va esi Mercuri-a, Vineri-a si Dominec'a.

Prețulu de Prenumeratiune
Pre trei lune . . . 3 fl. v.
Pre șese lune . . . 6 „ „
Pre anulu întregu . . . 12 „ „
Pentru Romani'a:
pre an. întregu 40 Lei n. = 16 fl. v.
„ 6 lune 20 „ „ = 8 „ „
„ 3 — 10 „ „ = 4 „ „
Pentru Insertiuni:
10 cr. de linia, si 30 cr. taps'a tim-
brale pentru șesece care publicati
une separatu. In Loculu deschisu
20 cr. de linia.
Unu esemplariu costă 10 cr.

In memori'a lui Ionu Buteanu.

Conformu dispușetiunilor facute la inițiativ'a patriotica a Dlu Dionisiu Pascuti u pentru eternisarea numelui martirului nostru Ionu Buteanu, servitiulu funebrele se țienù la 10 sept. a. c. in comun'a Gur'a-Hontiu d'in comitatulu Aradului, locu de eterna memoria pentru toti Romani, cã ci acolo zacu osamintele sacre a le unui-a d'intre cei mai credințiosi fii ai natiunei romane, Ionu Buteanu, care si sigilã convictiunile sale sacre prin moartea ce o suferi cu una adeverata abnegatiune romana. Magiarulu Hattvani fù acelu-a, care prin intrige perfide prinse in tempulu revolutiunei la Abrudu pre Ionu Buteanu si lu aduse in comitatulu Aradului, unde i dictã moarte si o esecutã in comun'a Gur'a-Hontiu.

In 10 sept. sã depusera osamintele sacre a le lui Ionu Buteanu in una alta momentu si se santì monumentulu destinatu spre insemnarea acestui locu. Una multime nenumerata de Romani se adunã d'nu tote comitatele vecine, si dupa ce se statori programulu in una conferintia scurta, festivitatea se incepù la 11 ore a. m. cu 50 tunete de trescuri; apoi venerabilulu parinte Simeonu Balintu, binecuventandu osamintele depuse in noulu momentu, țienù una parentatiune, in carea atinse in scurtu si biografi'a lui Ionu Buteanu. Dlu Basiliu Em. Stanescu depinse in colori v'ne pusețiunea lui Buteanu in viet'i'a politica si sociale de atunci; Dlu Ionu Badescu cetì una poesia plina de inspiratiune, ce poetulu nostru june o gati pentru acẽsta ocașiune, si in fine Dlu Nicolau Butariu, preutu in Bodesci, țienù una cuvẽntare lunga pentru a dã tributulu cuvenitu patriotismului adeverata alu lui Ionu Buteanu si sacrificiului, prin care acestu martiru fù immolatu pre altariulu natiunei sale.

Festivitatea se finì la 1 ora d. m. cu 80 tunete de trescuri. Fù unu unu momentu d'intre cele mai petrundictorie, candu cei adunati incongiurara pre Avramu Iancu, acestu sacrificiu viu alu natiunei romane, si beura cu totii la provocarea eoului nefericitu, in memori'a lui Buteanu.

Noi cari n'am avutu fericirea de a potè asiste la onorea religiosa si natiunale ce se dede memoritoriului erou romanu, sã d'icem cu totii: *Odi-nesce in pace, spirite nobilu, faptele tale ni voru servì de esemple eterne de patriotismu, memori'a ta va fi nestersu in animele nostre!*

Diurnalele magiare d'in Pest'a, cari reporteza despre acẽsta festivitate dupa diurnalulu d'in Aradu „Alföld”, spunu cã onorabilulu preutu, Dlu Nicolau Butariu, țienù unu discursu fulminante contr'a magiariloru, desvelindu ranele trecutului si provocandu la continuarea luptei si la una resbunare sangerosa, cu cuvintele: „Sẽ urmãmu lui Ionu Buteanu si sã ne luptãmu contr'a tiraniloru; sã rad cãmu pumalulu contr'a loru, si daca noi insi-ne nu amu potè face totu, sã lasãmu sub juramentu si blastemu posteritãtii nostre, ca ea sã duca in sfirsitu resbunarea incepata.” Alte foie magiare spunu, cã parintele Butariu si-ar' fi inceputu discursulu asiè: „Inainte cu mai multe sece, venira d'in Asi'a nisece popore vagabunde si pagane, si noi le amu primitu de frati; dar' aceste popore devenira in sinulu nostru sierpi sugatori de sange si ne-au asupritu.” Audimù, cã d'in caus'a acestoru spressioni presuntive, impartesite de foiele magiare pentru a innegrì pre Romani,

judicatori'a cottense voiesce a face investigatiune criminala contr'a parintelui Butariu si a aduce acẽsta cauza pana la curi'a regesca. Fratii magiari, cari au fostu de fatia, esplicu reu de siguru cuvintele parintelui Butariu; d'aci vine tota neințelegerea.

Asteptandu informatiuni directe de la intieleginti'a nostra d'in cottulu Aradu, carea a fostu martora la acẽsta festivitate, celebrata in anima de intreg'a natiune romana in onorea lui Ionu Buteanu de pia memoria, cãchiarãm de calumnie reutatiose asertiunile toturoru diuarieloru magiare, era diuariulu „Szabad Fgyház”, care se dejosi pana a numi pre Ionu Buteanu „botiu, jafuitoriu, banditu”, i spunemu verde, cã d'in partea nostra si a meritatu numele de infam u. Cetitorii nostri voru binevoi a ne escasa, daca furemu siliti a li conturbã prin asemene espressioni aceste putiene mominte consacrate memoriei lui Ionu Buteanu; nu poturamu invinge indignatiunea justa ce o sentiramù vediendu, cum maliti'a si nerusinarã cea mai dejosita si bate joen de cele mai sacre sentiminte a le unei natiuni.

Oradea Mare, finea lui aug. 1869.

Comitetulu asociatiunei transilvane pentru cultur'a si lit. poporului Romanu l'au cercatu pe parintele eppu Szilágyi e a sã binevoiesca a-i da pentru decopiare manuscripele fericitului Sincai, cari se afla in arcivulu eppescu de Oradea depuse. Eppulu Szilágyi a chiamatu la apretiarea acestei rogãti, una comisiune ad hoc d'in trei preoti in personele Dniloru: Ionu Papu canonieu, Just. Popșu si Vas. Jutiù, si d'in trei mireni in personele Dniloru: Ionu Gozmann, Ionu Veres si Ant. Venter, cari adunandu-se in d'ilele trecute, au detiermiritu, ca tote manuscripele sã se tramita la metropoli'a de Blasiu, de unde apoi sã se dea Comitetului, cu ace'a condițiune, ca d'in venitululu curatu alu opuriloru tiparite, diumetate sã se tramita diecesei gr-cat. romane de Oradea Mare spre sporirea fondului școlasticu.

In 12. augustu s'au țienutu la eppi'a oradana asiè numitululu concursu, pentru primirea clericiloru si a alumniloru la Seminarulu domesticu. Pre cum audimù, au facutu una impresiune neplaerta, cã d'intre gimnasistii absoluti la gimnasiulu romanu de Beinsiu, de-si trei fure cu eminentie si precelentia, nu s'au primitu nece unulu: a buna sãma v. consistoriu s'au ingrigitu, ca frumos'a inaintare a magiarisãrii intre clericii oradani sã nu fia conturbata prin nisece motiocani adapatu cu idee stravagante Beinsiene. . . .

Sẽ ce vorbescu cu de Consistoriu? engetati Dniloru cã acelu a esista fatia cu vointi'a eppului? auditi si judecati! Se vorbese cã metropolitulu Vanece a sã fia serisu Stiei Sale eppului in privinti'a țienerei unui sinodu provinciale sãu diecesanu, provocandu-lu sã si d'icã parere; acẽsta tema s'au propusu in Consistoriulu d'in 12. augustu in carele s'au fostu infãțisiatu mai toti protopopii: eppulu singuru an propusu si au dehatutu-o argumentandu, cã nu-su de lipsa sinodele, pentrucã va merge eppulu la adunanti'a autonmica catolica la Pest'a, si acolo va face elu totu ce e de lipsa in interesulu diecesei sale. La acẽsta cugetati, Dniloru, cã canonicii si protopopii s'au sculatu ca leii ca sã apere sinodele? asiè chiaru ca leulu celu d'in grop'a profetului; cã-ci abuna sãma fia carele si-au adusu aminte de spinulu parte scosu, parte ce este de ase scote d'in talpe; inca si guraretulu de Pallady s'au facutu piticu. . . . Celu putinu ast feliu se-au stracoratu faim'a*); cã-ci ce s'au intemplatu acolo, s'au supusu in

*) Tristu lueru, daca protopopii nostri sunt incapabili de a sustienẽ demnitãtea baserecei nostre, si daca nu se afla celu putienu unulu, ca sã d'icã frontu arbitriului despoticu. Santi'a Sa Parintele Papp Szilágyi ar' trebui sã scia, cã basereca nostra gr-cat. este independentã in administratiunea sa interna, de ori-care alta basereca, fia catolica, fia evanghelico-luterana, fia confesiunea mosaica; Santi'a Sa ar' trebui sã scia, cã scaunulu episcopiei de Oradea-Mare i este datu nu pentru ca sã faca ce va voi, ci ca sã lu ocupe cu demnitãtea unui episcopu, care este mandru de a pastrã constitutiunea baserecei sale; Santi'a Sa ar' trebui sã scia cã, chiar' in intielesulu doctrinei lui Crestu, ca pastoriu bunu n'ar' trebui

ce onscientiam celui mai mare secretu; si totu-si ce mai vorbescu limbele cele rele? cã adeca Canoniculu — hãny, nesciindu politic'a lumei, si respective cã Dnulu Art. Siarcady pre ce cale s'au numitu de subinspectoriu școlariu, voindu a face o placere S. Sale eppului, au propusu, cã d'eca maritululu guvernulu si-au aruncatu cod'a ochiului pre dieces'a bine cuventata a Oradiei si au binevoitu a aredicã pre unu preotu alu ei la rangulu de subinspectoru, ar' fi cu seopu ca S. sa sã-lu cinstesca pre simplulu preotu cu cinga rosia numindu-lu de asesoru consistoriale, cã dreptu respunsu si atentiune la grati'a guverniale! Stia sa eppulu in sa, nu lasã pre canonicu sã gate bine, si adumbritu de duhulu blandetieloru, cu tota poterea cuventului i rostì „ce v'reidniã-ta? tace il” Dnulu canonicu capacitatn ast-feliu ca d'in seninu prinse una intieptiune, cã-ci sediù frumosiulu si tacù.

Apoi mai vorbiti, cã ni trebuescu Sinode? candu parinti eppi le gata tote atãtu de „breviter et bene.”

Se mai vorbese, cã Stia sa eppulu in consistoriulu acestu mare au afurisitu „Federatiunea”*) ca pre inimic'a catolicismului si au opritu toturõu șodaliloru sã ori ce atingere cu acẽsta foia antichrista (!!) Mare bucuria sufletesca pote avè Doctorulu papalingu L. . . . . a buna sãma mari'a sa va deveni baronu ca si unu altu prẽosantitu Parinte dupa ce afurisise „Gazet'a Transilvaniei,” carea si asta di traesce.

Z e b e d i a d u.

D'in caletori'a principelui Romaniloru.

Intr'una corespondinti'a d'in Vien'a cu dtu 13 sept. cetimù, cã publiculu capitalei imperiului austriacu urmari cu viu interesu petrecerea Altetiei Sale in Vien'a. Piatia d'in aintea otelului sãu erã ocupata in continuu de una multime curiosa. Teatrulu erã indesuitu, candu Maria Sa lu onorã cu presinti'a sa.

Diuariulu „Presse” d'in Vien'a spune, cã „Principele Romanu fu primitu (in Vien'a) cu multa prevenire. Daca inse, precum se si vede, scopulu principalu alu visitei sale la poterile garantatorie este esoperarea desfintãrii jurisdictiunii consularie, atunci se pote afirmã cu tota securitatea, cã in acesta privintia n'a dusu cu sine nece unu resultatu d'in Vien'a. D'in impregiurarea, cã la prandiulu de curte n'a fostu inviatu d'odata cu principele si ambadoriulu turcescu, se pote deduce, cã curtea nostra voi a onorã in principe nu numai pre domnitoriulu Principatelor-Uniti, ci mai multu pre principele de Hohenzollernu. D'aci se pote esplicã, pentru ce numai reprezentantii asiè nnumiti familiari precum bar. Werther si marchisulu Pepoli fure invitati la prandiulu de curte.” — Austro-magiarii nostri nu potu a nu-si aretã la tota ocașiunea amici'a?) loru pentru Romani'a libera.

In „Romanulu” d'in 2 sept. cetimù:

„M. S. Domnulu, caletorindu in susulu Dunãrii, pre vaporulu Stefanu-celu-Mare, a ajunsu la Basiasiu, Joi 9. septembrie s. n. Pentru antãi'a data pavilionulu romanu strabate portile de feru ale marelui rãu. Acì ministrulu de resbelu si doni adjutanti domnesci, sositi de la Belgradu, impreuna cu d. R. Ionescu, agentulu Romaniei, asceptau pe I. S. spre a lu salutã in numele Domnitoriului Serbiei. Inaltimea Sa purcese in ace'a si di pre calca ferata. La gar'a Pestei erã asceptatu de d. Steege, agentulu Romaniei langa curtea Vienci, si in 10 septembrie s. n. la 10 ore sãr'a, sasi in capital'a Austriei.

„Domnulu, caletorindu incognitu, nu potù priimi

sã-si d'icã turm'a lupiloru; Santi'a Sa ar' trebui sã scia, cã ca episcopu gr-cat. de Oradea-mare, elu nu este sufraganu alu Metropolei de Strigoniu ci alu celei-a de Alba-Iuli'a. Daca scie, de ce nu face asiè? De ce nu se supune metropolitulu sãu legalu? Daca capu nu se supune legoi, ci si-urmeza singuru interesele, ca sã nu d'icemù, capritiele loru, cum se va sustienẽ intre supusi respectulu legiloru, moralitatea si armonia? Rogãmù cu totu respectulu pre Santi'a Sa Papp-Szilágyi, sã binevoiesca a reflectã la modestelo nostre opiniuni si sã le apretiesca in realitate conformu adeverului ce credemù a fi enunțiatu.

Red. Red. *) Afurisirile nu se mai prindu asta-di.

gracios'a prepunere se i se facuse de Majestătee Sa Imperatorele si Rege, de a locui in palatul Imperialu (Kaiserliche Burg) si se cobori cu suit'a sa la otelulu Archiducelu Carolu, unde de mai inainte, prin ingrigirea agentului nostru, i se pregatise apartamente.

„De si f. S. pastrăza incognito, totu-si, d'in ordinu Imperatorului, unu adjutantu imperatescu s'a atasiatu pre langa M. S. in totu tempulu petrecerii sale in Viena.“

Memori'a lui Humboldt

au serbatu-o in 14 I. c. intrega Germania si cu ea intréga lumea culta. Se cuvine, ca si noi sê participămu in concertulu publicității Europei luminate, oferindu tributulu nostru de veneratiune memoriei seculare a memoritorului Humboldt tramisu de prevedintia a descoperi in aintea ochiloru omenimii sinulu naturei cu immensele sale bogatîe, si a respandî lumina asu, r'a normelor eterne ale universului fisicu.

Creatoriulu a destinatu pre omu a domni preste tote darurile naturei, intrebuintandu-lc pentru ajungerea scopurilor sale de prosperitate si perfectiune; si omulu nu scieă sê utilizeze acestu privilegiu divin. Dar' s'a ivitu marele naturalistu; si se facu lumina; multe prejudetie si idei ratecite se ruinara; si omulu incepu a produce minuni d'in miliardele de fortie a le naturei.

Este micu numerulu aceloru binefacatori ai omenimii, cari au obtienutu inca in viétia recunoscintia meritata; si Humboldt ocupa locu intre acesti putieni. Ajungundu la una etate inalta, nu-i lipsi fericirea rara d'a se bucura de fructele laborii sale.

„Cosmosulu“ este si va remanê intre cele mai grandioase produse ale geniului omenescu; si lumea culta va celebrâ in tote timpurile cu pietate memori'a eodificatoriulu legiloru naturei.

Congresulu de pace

s'au deschis in 14 septemvre in Lausanne. Programulu acestei mari intruniri a celebritătiloru europene este: a) Esaminarea principiilor fundamentali pentru organesarea federativa a statelor Europei. b) Cum s'aru potè deslegă cestiunea orientale si polnesa conformu principiiloru ligei de pace? c) Prin ce mediu loce s'aru potè complanâ, intre cetatiani si statu, contrastulu eco-

nomien si social. d) Reinfintierea diariulu intitulatu „Les États unis de l'Europe“ (statele unite ale Europei) ce a fostu incetatu d'a esî la lumina in lun'a lui Mai; si in fine esaminarea organismulu ligei.

Intruducțiunea acestui programu este urmatori'a: „Scopulu ligei internatiunale de pace si libertate este: a constitui una republica federativa d'in poporele Europei. Mediu-locele ei sunt: pres'a, cuvintulu, adunările publice si intr'unirile poporale. Ea tinde a strafomâ armatele in totu atâte garde natiunali, a despartî besoreca de câtra statu, a cluptâ drepturile femeiloru, a desvoltâ cestiunile sociali, pre bas'a laborii individuale, s'eu cooperative, a respandî instructiunea si educatiunea, a sustienê libertatea intr'uniriloru, cu unu cuventu ea nisuesce a resolvi tote cestiunile in conformitate cu justeti'a eterna, si a introduce egalitate perfecta intre cetatiani.“ Regulamentulu internu acorda femeiloru dreptu activu si pasivu la conculțările congresului.

Pana ce statele mari europene se frementa in calamitățile presintelui, pana atunci mic'a Elvetia, fericit'a Elvetia se lupta pentru unu venitoriu mai fericit in favorea intregii Europe. Ideile, ce se plamedescu in cantonulu Vaud, sunt obiectulu aspiratiuniloru tuturoru omeniloru buni. Barbati mari, mai d'in tote anghirile Europei civilizate, alérga la Lausanne spre a colucera la descoperirea căliloru si a mediu-loceloru prin cari s'ar' potè inlesni realisarea aceloru idei salutare. Ne aru dorê forte, déca noi, latinii orientului, n'amu fi represintati la acelu concursu alu factoriloru prosperității umane; că-ce in casulu acestu-a chiaru si ungurii ne aru intrece, imprasciandu in lume infernatiuni de tote colorile in favorea marelui imperiu (!) magiaru, si firesce, in detrimentulu intereselor elementulu romanu.

In Boemi'a partitele desvolta una activitate mare fatia cu alegerile pentru dieta. Dinariele boemelupta cu barbatia pentru interesele natiunii si patriei boeme, mai vertosu dupa-ce triumfara in cele trei procese pertratate de curendu in aintea tribunalulu juratiloru d'in Prag'a. „Narodni Listy“ combatendu pre inimiciu causei boeme, dice: „Dechiarămu cu tota stin'a câtra domnitoriu, că subsemnarea majestății sale in documentele de statu pentru noi nu are nece cea mai mica importantia, încâtu adeca documintele aceste aru fi contrarie cu drepturile de statu ale coronei boeme si cu drepturile naturali ale natiunii.“ Articululu invita pre competinti sê face capetu

bertății in mana trece pre plaiulu umbrosu; si par' că audîmu, cum canta viersulu satiricu:

Horia siede pre butuci,
Domni fugu fără papuci!

Si se face tacere.

Urméza o nopte lunga si teribila. In intunecimea acést'a nimica nu vérsa lumina, decâtu numai sangele celu rosu ce se stropesce in aeru d'in cadavrele a doi mari romani, ucisi in rote.

Si éra-si urméza tacere lunga, si numai peste diumtate de secolu poporulu canta éra-si:

Iancu merge la Abruda
Unde-e aurulu mai multu.

E bine, ati vedutu d'in aceste, câtu este de fi dela poesi'a nostra poporala in eternisarea momintelor de culminatiune ale istoriei natiunale.

Permiteti-mi acuma sê potu basâ deductiunile mele ulterioare pre aceste cantece, isvorite d'in sinulu sinceru si nefatiaritu alu poporului nostru.

Dati-mi dara voia sê penetrâmu mai adancu in misteriele poesiei nostre poporale; iertati-mi sê ve conducu nitielu in acést'a gradina stralucita; veniti sê descindemu in acést'a mina fecunda, si sê scotemu de acolo câte-va margaritarie pentru ilustrarea sujetului, de care am onore a ve intretienê: dati-mi voia, ca d'in colorile ce ni ofere poesi'a nostra poporale, sê potu zugravi cu debilulu meu penelu caracterulu poporului romanescu!

II.

Condițiunea prima pentru prosperarea, infflorirea, si viitorulu unui poporu este impregiurarea, déca acelu-a are consciintia misiunii sale? déca si-iubesce patri'a, limb'a si natiunalitatea sa?

Unu poporu, care nu scie sê apretuésca aceste elenodie sacre, va avê numai o viétia scurta, va peri de pre fati'a pamentului, că-ci celelalte natiuni mai culte lu-voru absorbi, — numele lui se va stergê pentru eternitate, si istoria nu va insemnâ pre paginile sale nici

desordenelor produse prin crearea situatiunii dualistice, si adauge: „Si déca constitutiunea aru fi subserisa de toti domnitorii lumii, ea nu pote avê valere pentru natiunea boema; natiunea boema nu se pote convinge, că aru fi obligata prin acea constitutiune; natiunea boema semte impresiunea ei apesatoria, si nu o va recunosece nece una-data.“

De pre malulu Muresiului.

La initiati'a si neobosit'a colucrare a braviloru Romani dd. Paulu Maioru par. gr. c. si Arcadiu Popianu teologu de Pest'a, in 27. Augustu st. n., sér'a la 8 ore, se tienu, in comun'a Sietinu, cottulu Cenădu, la casa comunale, representatiunea unei piese teatrale rom. in favorulu scoleloru, prin bravii teneri, studiosi de aicia. Gradina casei comunale, unde sub ceriulu liberu éra construita bin'a, éra indesuita de unu publicu numerosu, cea mai mare parte Romani, cari alergara d'in tote partile comitatului, precum si d'in comitatele vecine la acést'a intreprindere, carea reesi atâtu de eclatanta, încâtu fece onore tuturoru Romaniloru de aici. Pies'a ce fu representata e: „D'in resco'la lui Horia“, comedia intru unu actu, éra personele: Alesandru Cusianu, proprietariu, Aurelianu Papinu, Nin'a, ficia sa, St. Dna Efi Popovicu; Iosifu Somesianu, june d'in satu, D. Gratianu Budu, doc., Radu Muntenescu, amicului lui Somesianu, D. Nicolau Maioru, st. abs. de cl. VII. gimn.; Mari'a, siervitorea lui Somesianu, St. Dna Udelric'a Maioru, n. Goldiciu, Petru siervitoriulu lui Somesianu, D. Demetriu Romanu, preparandu absolutu, Mihaiu siervitoriulu lui Cusianu, Elia Totu, st. abs. de cl. II. g. Martori la transcriere, susu memoratulu si Spridonu Sielovanu.

Precandu publiculu discurgea ardiendu de dorulu Thalici romane, unu clopotielu, ce anuciâ inceperea representatiunei, causâ una linisec profunda in publiculu curiosu. Intre aceste-a cortin'a se aradicâ, Mari'a cu o frunte seriosa, cu o fatia de flacare si cu unu tonu de amazona si-incepu rolulu; câtu de brilantu fu succesulu acestui rolu, lasu sê enardie aplausele frenetice, cari au doveditu pre deplinu, că animele ascutatoriloru fure de totu esaltate. Inca câte-va clipe... si publiculu de nou erumpe in „bravouri“ la indepartarea Marii si a lui Petru de pre scena. Cu succesu demnu de lauda disparu de pre scena si Nin'a, ficia lui Cusianu. Pre candu publiculu se desmerdâ in discursulu farmecatoriu, incoronatu de aplause alu lui Somesianu si Muntenescu, aparu pre scena intre aplause frenetice Cusianu. De aici inainte Horia adoca Muntenescu si mai virtosu Cusianu si eluptara placerea publiculu prin mimic'a si predarea loru cea binemerita, încâtu mai adese ori furo intrerupti prin aplause sgomotosc. Cu unu cuventu acesti-a adusera pu-

o fapta gloriosa, nici unu evinémentu maretiu — d'in viétia lui.

E bine, sê ne intrebâmu acuma, déca Romanulu si-iubesce patri'a, limb'a si natiunalitatea sa?

Lasâmu sê respundia in loculu nostru poesi'a poporala!

Celebrulu nostru bardu natiunale, celu mai mare poetu alu poporului romanu, dlu V. Alesandru, a scriu aceste cuvinte:

„Romanulu e nascutu poetu!“

„Inzestratu de natura cu o inchiuire stralucita si cu o anima simțitoria, elu si-revérsa tainele sufletului in melodie armonioase si in poesie improvisate.“

Natur'a poetica a romanului esugravita perfectu si in urmatori'a doina a sa:

Bate ventu de primavéra,
Eu cantu doina pre afara,
De me'ngânu cu florile
Si priveghiatorile.
Vine érn'a viscolosa,
Eu cantu doina 'nchisu in casa,
De-mi mai mangânu dîlele,
Dîlele si noptile.
Frundi'a 'n codru câtu invia,
Doina cantu de voincia;
Cade frundi'a josu in vale,
Eu cantu doina cea de jale;
Doina dicu, doina suspinu,
Totu cu doina me mai tienu;
Doina cantu, doina sioptescu,
Totu cu doina victiuescu.

In poesi'a poporala vomu gasi dara tote „tainele sufletesci“ ale poporului nostru, — deci poesi'a poporala ni va potè da respunsulu celu mai potrivit la intrebarea nostra de susu.

Sê scrutâmu dara poesi'a nostra poporala! Sê analizâmu creatiunile sale, ca ast-felu sê potemu formâ d'in ele cadr'a, in care avemu sê punemu imaginea poporului nostru! sê vedemu ce cantece are poporulu romanu? ca d'in ele sê potemu deduce, déca d'insulu are consciintia misiunii sale? si déca acelu-a are unu viitoriu séu ba?

FOISIORA

Poporulu romanu in poesi'a sa.

Discursu cititu do Dlu I. Vulcanu in adunarea de la Siemut'a-Mare a Asociatiunii trans.

(Urmare.)*

Si voi d'in tiér'a lui Negru-Voda, asupriti multi seculi de infamiele ciociloru, ascultati acelu canteu dulce, care vine 'n mediu de nopte, ca si nesco scumpe siopte, — ascultati canteculu poporala mai frumosu si mai incantatoriu decâtu canteculu serafimiloru! Ascultati sê v'o spuna poporulu nostru, cine a fostu Mihaiu Eroulu?!

Elu o domnulu celu vestitu
Care 'n lume a venitu
Pe luptatu si biruitu!

Spuna riulu celu Olteanu,
Spuna valulu Dunareanu,
Si codrulu Calugareanu,

Câte lupte a privitu,
Câte osti a mistuitu,
Câte osti a inalbitu?

Spuna corbiu muntiloru,
Si fierele codriloru,
Care-a fostu nutretielu loru?

Fost'au lesiuri tataresci,
Si turcesci si ungresci,
Date 'n sabii romanesci!

Dar de colo d'ntre muntii seculari ce sunetu pertrunde la audiulu nostru? E dora gemetulu muntiloru strabuni? Séu suspinulu codriloru stravechi?

Ascultati!

Par' că vedemu, cum o ceta de voinici cu flamur'a li-

*) A se vedê nr. 101.

publicul în uimire prin dexteritatea lor admirabilă. În fine publicul și-nai împărțesi înca odata aplausele sale pentru a, la îndepărtarea actorilor de pe scena eschianându: „Să trăsca autorul acestei piese teatrale.“ La sfârșitul publicului actorii și actrițele se prezentară de nou pe scena, unde sub conducerea lui Aureliu Pașcu intonară: „Copilitia de la munte“ de V. Alesandri; ariă melodiosă a acestei cântări escită de nou publicul la „bravouri“, dorindu repetirea cântarei, ce se și fini între aplause sgomotoase.

Dupa aceste urmă unu balu plinu de vivacitate, în care desfășurarea a lor 8 jocuri, D. Demetriu Romanu dechiamă cu succesu bun „Limba românească“ de G. Sionu. Abi se și înca va publicul, și bravulu studinte N. Măi o-ru dechiamă o poezie magiara institulată: „Pókainé“ de Paulu Gyulai, carea se fini cu aplause frenetice, era publicul magiaru se senti forte onoratu. Balulu tînu pana demanetiă, candu pre la 6 ore publicul se îndepărtă îndestulitu cu totulu, convinsu, că juminea romana sub o conducere întieptă și sub flamura concordiei pote să realizeze planuri frumoase.

Vediendu îndestulirea generale și audindu laudele cele multe d'in tote părțile, chiar și d'in gură aceloră, cari n'au datina de a vorbi bine despre nimicu ce e romanu, animă — mi sioptesce ca să aduc multiamita cordială în numele publicului romanu atătu acelor domni, cari fecera inițiativă la această întreprindere, cătu și aceloră, cari luara la acea parte activă, facundu-ne una sera neuitată, cu deschilire înse bravului teologu demnu de chiamarea sa Arcadiu Popianu, carele nu și a crutiatu ostentă pentru îndestulirea publicului, instruindu actorii în cele necesare, și carele prin construirea și decorarea scenei a sciutu afă gustulu și placerea tuturor. Primiti dara multiamită cordială d'in partea noastră cu atătu mai vertosu, că ati facutu onore Romaniei demonstrandu prin fapta, că și Romanulu are arte, sciință, litetatura și gustu esteticu, ati fecutu să amutiesca gură acelor neamici ai nostri, cari ni arunca pururea în ochi, că suntemu unu poporu necultu și necapace spre civilizatiune. Înainte dara, frati Romani, aretati, că ve sciți însufletți pentru totu ce e bunu și marețiu! Radicati- re preste pusețiunea vostre cea precară, „unitive în eugotu, unitive în sentiri,“ și lucrati d'in tote poterile pentru prosperarea nepotiloru lui Traianu

U+u.

VARIETATI.

** (Nou semnu de neîncredere între nemții și magiari.) Pentru honvedii s'au facutu, dacă se pote crede, 60,000 de pusec. Guvernulu d'in Viena le reține acuma sub pretextulu, că Ungariă n'are magazine și că armele nu se potu conserva în locuri umede. Numai 6000 se dădera honvediloru. Opusețiunea

E bine, veniti cu mine la sate s'era în siediatori, — aidati afara la campu, la fantana, la riu, la codrulu verde, pro muntele plesiuu, și să ascultămu d'impreună „tainele sufletesci“ ale poporului romanu!

Dar' să ne oprimu!

O casutia seracă, o coliba acoperită cu paie atrage atentiunea noastră. Unu viersu sonor, unu canteu dulce strabate la audiulu nostru d'in interiorulu modestei casutii. A, e canteu românescu! Să-lu ascultămu! Serman'a țierancutia ni va permite indiscretiunea, deca ne vomu duce chiaru la ferăsta și cu o privire neobservată vomu fără secretulu interiorului!

Romancutiă torece și-légana copilulu, ér' budiele sale sioptesce acestu canteu frumosu:

Nani nani copilasiu,
Dragulu mamei feciorasiu,
Că mam'a te-a legavă,
Că mam'a te-a descantă,
Să te faci unu vitézu mare,
Ca domnulu Stefanu celu mare,
Vitézu mare și frumosu,
Ca unu sore luminos.
Să fi verde la resboi,
Să scapi tiér'a de nevoi!

Eca, cantecele celu d'antăiu, ce mam'a cantă copilulu său d'in léganu, este unu canteu, ce respira de iubire patriei! Fericitiă mama aspirandu la o fericire și mai mare, dorește ca copilasiulu ei să se faca

... unu vitézu mare
Ca Domnulu Stefanu celu mare.

Sunt sublime aceste cuvinte! Si candu mam'a Grăchiloru le-ar' audi, ar' simți o placere divină.

Copilasiulu cresce, și candu ajunge vrest'a de fecioru, éta ce cantă atunco d'insulu:

Frundulitua, érba négra,
Taic'a, maic'a, totu me ntréba,
Care munca mi-e mai draga?
Munc'a cea de vitégia,

magiara pretinde în urmarea acestui refusu ca să se infintieze în Ungariă nu numai magazine ci și fabrice de arme.

** (Atotpotintia magiara.) În 2 sept. se tînu în Hárómszék a două adunare trimestrale. Dupa publicarea legiloru sancționate și dupa pertratarea mai multoru ordinatiuni ministeriale, se luă la cunoscintia și ordinatiunea, prin carea se emite una comisiune internatiunale în caus'a diferentieloru confinarie. Adunarea, incrediendu-se pote atot-potintiei magiare, decise ca și pana la una decisiune definitivă a comisiuniloru să se roge guvernulu d'in Pest'a pentru a midiloci de la guvernulu romanu folosirea liberă a paduriloru de sub controversă. Totu atunci decise adunarea ca, pentru aperiarea teritoriului magiaru, să se tramita ministeriului pentru aperiarea țierei una adresa în privintiă a două batalione de honvedii, cari aru fi a se astediă în părțile orientali d'in Csikszék și Hárómszék. Asiē dara Zagonianii, folosindu-se de arm'a intrigeloru, dîseră în adunarea d'in 25 aug., că unu anumitu Paltinenu d'in Romaniă a ocupatu una parte d'in teritoriulu magiaru; totu ei recunoscu asta di, că teritoriulu este sub controversă. Cu tote aceste, nevoindu a asteptă nece chiaru decisiunea comisiuniloru internatiunali, Zagonianii au curagiulu de a îndemnă pre guvernulu magiaru, ca să ocupe teritoriulu de sub controversă în favorulu domniloru d'in Zagonu. — Acest'a este una efronterea carea nu pote să provina decătu d'in îngănfarea presuntuosă, atătu de propria unoru magiari fatia cu paciintiă Romaniei, carea voiesce a complană cért'a produsă de Magiarii insi-si, pre calea contielegerei și a pazei. Asiē se vede, că unii magiari credu a potē batjocori în totu modulu Romaniă și guvernulu ei. Guvernulu magiaru și Zagonianii ar' face bine să astepte sentintiă comisiuniloru internatiunali și să nu tramita batalione de honvedii la locul de certă, că-ci poterca fisică nu este nemarginită

** (Una consultare telegrafică) se va tînu în lun'a venitoria la Semlinu, la care, precumu se aude, se voru tramite reprezentanti d'in partea Austriei, Ungariei, Romaniei și Serbiei. Scopulu acestei consultări va fi reorganizarea comunicatiunii telegrafice între aceste țiere, carea este forte defectuosă.

** (Lungimea căliloru ferate) d'in Austro-Magiariă este de 978,9 mile, mai multu cu 35 de mile decătu în anulu trecut pre acestu tempu. Resultatalu comunicatiunii este: perceptiuni d'in transportulu personelor: 1,065,969 fl.; d'in transportulu de marfe: 62,544,724 fl., la olaltă 81,610,693 fl.; perceptiunea de estu tempu întrece cu 7,904,815 fl. pre cea de anu. Numerulu personelor transportate este 11,055,743, alu obiectelor tramise 240,621,841.

** Principele Romaniloru ajunse în 14. sept. la Munichu și descalcă la otelulu „Patru anu timpuri.“ D'acel plecă în 16 l. c. către Elvetiă, unde cancelariulu Boust încă trecu preste Munichu.

Pistole de Venetia,
Si calu bunu de calaria.
Geab'a beu, geab'a manancu,
Geab'a midiloculu mi-stringu,
Deca n'am arme să n'ceingu
Si calu bunu să mi-lu inchingu.
Voinicelulu nearmatu
E ca stiuc'a pre uscatu,
Voinicelulu fără calu
E ca pescele pre malu, —
Si ca merulu langa drumu,
N'are pace nici de cum,
Căti trecu lu-sburataescu,
Si de crengi lu seracescu,
Dar' voiniculu inarmatu,
Si pre unu smeu incalcatu,
Dragalasiu e și frumosu,
Ca lucéferu luminos.

Idealulu feciorului romanu d'in poporu este dara arm'a și calulu bunu. Aspiratiuni caracteristice aceste ale tuturor poporeloru resboinice și cavaleresci!

Predilectiunea pentru cai se vede și d'in aceste sîre d'in o balada populară:

„De-su romanu, sum frate bunu,
Cu-ori ce calu vitézu, neunu.“

În o alta balada, unu saracu, care și-a pierdut averea, se plange astfelu:

Pan'a n'ajunge plugariu,
Aveam falnicu armasariu,
Si o ghioga nestrugita,
Cu pirone tîntuita,
Care candu o învêrtiâm
Prosea prin dusmani faceâm,
Câte optu pre locu turtiâm.

Bietulu romanu seracitu adeca nu se plange, că și-a pierdut avutiă și mosiă, de aceste nici că-i pasa, — ci ni spune 'n tonu de gele, că nu mai are calu și arma!

La alte natiuni idei de aceste cantă lir'a poetiloru,

** (Esprincipele Cusa) a sositu în 12 sept. la Parisu, de unde s'a dusu la Brusell'a, acolo va petrece 2—3 zile.

** (Statistica spitaleloru). În Ungariă dupa una aretare autentică suntu 19 spitale civile cu 2787 de paturi și anume: în Aradu, Gyöngyös, Kaposvár, Miskolcz, Urbea-Mare, Szegedvár, Alb'a Regala, Trencinu, Bud'a, Dobricinu, Győr, Kassa, Cinci-Baserici, Pest'a, Siopronu, Segedinu, Temisior'a și Posonu.

** (La gimnasiulu de Baia-Mare) se va deschide în anulu scolasticu 1869/70 clas'a V-a și a VI-a.

** (Canzio) ginerele lui Garibaldi este acusat d'in partea tribunalului de Genua, că aru fi proiectatu unu atentatu contr'a vietiei regelui Victoru Emanuilu.

** (Cetimu) în „Gaz. Trans.“ urmatoriă depeșă d'in Ghierla cu dtu 14. septembrie: „Asta-di mai multi Romani tînera conferintia pentru infintierea unei societăți asecuratorie, asemene „Transilvaniei“, sub numirea „Romaniă.“ — Salutămu spiretulu întreprindictoriu alu fratiloru ghierlani, și li dorimu secesu bunu.

Sciri electrice.

München, 16. sept. Carolu, principele Romaniei, caletori asta-di în Elvetiă.

Madridu, 16. sept. Diferentiele escatē d'in caus'a insulei Cuba se complanara în modu pacinicu cu guvernulu de Washington.

Parisu, 16. sept. Imperatulu și imperatés'a facura asta-di una preambulare în parcu. Medicii și-au suspinsu visitele loru ordinare la imperatulu.

Viena, 16. sept. În siedintiă de asta-di a dietelor provinciali de Linz și Troppau s'a presintatu propunerea în privintiă alegeriloru la senatulu imperiale.

Viena, 16. sept. „Wiener Abp.“ de asta di dechiară de fictiune faimă anunțiată de diuariulu „Morgenpost“, că ministrulu Giskra ar' fi primitu a supr'a sa însărcinarea de a midiu-loci una contielegere cu Prusiă.

Madridu, 16. sept. Guvernulu a primitu d'in Florentiă unu telegramu, prin care Victoru Emanuele si-esprime consentimentulu său la candidarea principelui de Genova pentru tronulu Ispaniei.

Lembérga, 16. sept. În siedintiă de asta-di a dietei provinciali, Zyblikiowitz propune să se alege una comisiune neutră, chiamată a statori procederea ulterioară cu privire la resolutiunile dietei galitiane d'in anulu trecut; mai de parte elu spriginesce proiectulu comisiunei dietali relativu la reform'a legii electorali, pre bas'a

cari au studiatu în colegiuri, — la noi înse le audfmu la sate, de pre budiele țieraniloru simpli, că-ci cavalerismulu se nasce de odata cu copilulu de romanu.

Nascutu cu simtiulu cavalerescu, inganatu cu cantecele patrioticu alu mamei sale, nutritu și crescutu cu aerulu patriotismului, țieranulu romanu ori unde d'insulu traiesce, se ivesce, petrece, iubirea țierei sale și este amic'a cea mai fidelă: acest'a lu-urmăresce necontentitu. Ori unde elu privesce, tôte obiectele i vorbescu de acestu simtiementu sacru; tôte i amintescu, i sioptesce numele patriei sale. Paserile, stelele, riurile, muntele innaltu, campii manosa, codrulu verde, în fine tote i revoca în memoria amorulu de patria. Buna óra în urmatoriă sublima balada:

— Frate, frate de stejaru,
Lasa-me să taiu unu paru,
Să-mi facu osla la caru!
— Frățore, romanasiu,
Voiosu partulu dati-lasiu,
Dacă ai face tu d'in elu
Buzduganu de voiniculu,
Ghioga mare nestrugita,
Cu pirone tîntuita,
Si cu d'însa de-ai luptă
Să aperi mosiă ta.
— Cornule ce nu te ndoi
De-o crengă să te despoi,
Să mi facu pragina de boi?
— Frățore, romanasiu,
Créng'a lungă dati-o-asii,
Ca s'o faci arcu de resboi,
S'alungi lesii de la noi.
Lasa boii, frățore.
Si te dă la venatorie,
Că nu-e tempu de plugariu,
Ci e tempu de vitegiu!
— Codri, codri, me juru eu,
Să ucidu cu bratiulu meu,
De totu cornulu unu dusmanu,
De stagariu unu capitani.

unei legi a lui Schmerling. Projectul se primesce. Alegera lui Morawski se nulifica.

Lemberg'a, 17 sept. Ministrul de resbelu Kuhn a sosit aici. Arca-ducele Albrecht inea se astepta.

Lemberg'a, 17 sept. Propunerea relativa la reform'a legii electorali se primi, dupa ce fu cetita a trei-a ora.

Viena, 17 sept. Noua pressa libera de astadi anuncia, ca perceptiunile statului d'in d'arle directe si indirecte se voru urea in semestrulu antaiu alu anului curinte cu unu milionu preste perceptiunile preliminate.

Madridu, 17 sept. Una depesia sosita d'in Cuba anuncia, ca insurectiunea de acolb slabeste d'in di in di. Uniunistii au decisu, ca ei inea voru candida pentru tronul, daca candidatur'a principelui de Genova se va propune in modu oficialu.

Florentia, 17 sept. Se vorbesce, ca ministriulu na va dissolve camerele si ca va remane in pusetiunea sa pana la deschiderea camereloru c'atra finea lui decetovre.

Viena, 17 sept. Scopulu caletoriei ministriului comunu de resbelu in Galiti'a este a visita situatiunea locului de la Miskolcz si Przemysl. Unu telegramu alu foiei Volksfreund spune, ca Benst se asc'apta in Geneva, pentru a se intielege cu Gorciacofu. Se planuesce una apropiare c'atra Russi'a.

Florentia, 17 sept. Lombardi'a vr'e a sci, ca ambasadorele italianu in Berlinu fu intrebatu, ca pana la ce punctu aru spriginu guvernulu italianu suirea eventuale a regelui hanoveranu pre tronulu de Braunschweig?

Sabiu, 17, sept. Majoritatea adun'rii scaunale, convoata pentru esecutarea legii despre consemnarea poporului, la propunerea lui Bedeus — protestandu c'atr'a reprezentantiloru romani d'in comunale Tolmaciu si Saliste, parasu adunarea.

Cernoviti, 17, sept. Ca propunere a guvernului se presint'a unu proiectu de lege pentru stramutarea paragrafulu 32 alu regulamentulu comunalu de alegeri.

Viena, 18, sept. Foi'a oficiale publica unu ceculariu alu ministriului de interne, adresatu c'atra locotinentii provincieloru pentru a mediu-loci alegeri directe la senatulu imperialu.

Constantinopole, 16, sept. Ambasadorulu francesu Bourré fu primitu adi de c'atra Sultanulu. Audiint'i a s'ata datu in caus'a vice-regelui d'in Egiptu. Principele Sturdia, agante alu Romaniei, d'ede desluciri marelu viziru cu privire la caletori'a principelui Carolu; deslucirile fure primite cu indestulire.

Viena, 18, sept. Wiener Ztg. de adi publica una propunere a marsialului campestru arciducele Albrecht c'atra imperatulu pentru incuiviint'ierea a 10,000 florini ea fondu de imprumutu pentru oficirii seraci. Unu decretu imperatescu aprob'ez'a aceste despusetiuni.

Economia si Comerciu.

Stimulatiunea in comericiulu de bucate nu s'a schimbatu; scirile sosite de prin piatiele d'in strainatate nu-su pre favoritorie. Graulu si asta-di numai morarii l'au cum-

peratu; deci comericiulu a fostu slabu, si pretiurile abis au potutu sustiene. Secara s'a vendutu forte putiena, pretiurile neschimbate. Ovesulu inca a fostu putienu ceretatu; asemane si encuruzulu, pretiurile neschimbate.

Vendiari: Grau 800 cent. vam. de 88 1/4 pdi. 5.50, 1200 cent. vam. de 87 1/2 pdi 5.45., 600 cent. vam. 5.40., 1000 cent. vam. de 87 1/4 pdi 5.35., 2200 cent. vam. de 87 pdi. 5.37 1/2., 600 cent. vam. 5.32 1/2., 300 cent. vam. 5.30., 600 cent. vam. de 86 pdi. 5.20, 500 cent. vam. 5.15., 60 cent. vam. mestecatu 5.5, 1800 cent. vam. 84 1/2 pdi 4.80. Secara; 500 mesure 70-80 pdi 3.12 1/2., 1000 mesure 3.10. Ordii: 2000 mesure de 71-72 pdi. 2.00., 800 mesure 70-72 pdi 2.70., 1000 mesure de 68-72 pdi 2.42 1/2. Porumbu: 300 mesure de Banatu 2.53.

Burs'a de Viena de la 18 sept.

Table with financial data including metall (59.60), Imprum. nat. (68.75), Sorti d'in 1860 (94.30), Act. de banca (722.), Act. inst. cred. (267.), Londra (122.70), Argintu (120.75), Galbenu (5.90), Napolcond'or (9.85).

Respunsu. Dlui G. Lapedatu in Galati: Avissulu Dvostre prin care anunciati 7 abonanti la diariulu Federatiunea l'am primitu de multu, dar' banii nu mai vinu. Reclamati catu mai curendu la post'a d'in Galati, Foi'a vi-se tramee. Red.

Proprietariu si editoriu: Alexandru Romanu. Redactoru respundietoriu interim.: Ionu Porutiu.

Comunicatiunea pre calile ferate.

Pre Lini'a Statului

Pest'a-Vien'a. In tote dilele la 7 ore 32 min. dem. Sosese in Vien'a la 1 o. 57 min. d.m. Segedinu-Pest'a a 9 o. 18 min. si Sambet'a la 2 o. 16 m. dem.

Cu Trasura acelerata

Vien'a-Pest'a. In tote dilele la 2 ore 30 min. dp. m. Sosese in Pest'a la 9 o. 25. m. ser'a. Pest'a-Baziasiu Luni-asi Vineri-a la 9 o. 45 m. ser'a.

Table with train schedules for Vien'a-Baziasiu, listing stations like Posionu (Pressburg), Neuhäusel, Pest'a, Szegled, Segedinu, Timisior'a, Baziasiu, sosese, and times.

Baziasiu-Vien'a

Table with train schedules for Baziasiu-Vien'a, listing stations like Baziasiu, Timisior'a, Segedinu, Czegléd, Pest'a, Neuhäusel, Posionu, and times.

Calea fer. spre Tis'a

Table with train schedules for Calea fer. spre Tis'a, including stations like Vien'a, Pest'a, Czepléd, Szolnok, Püspök-Ladány, Dobritienu, Nyiregyháza, Tocaia pleca, Miscolciu, Casiovi'a, sosese.

Vien'a Pest'a-Aradu

Table with train schedules for Vien'a Pest'a-Aradu, including stations like Vien'a, Pest'a, Tiegledu, Solnocu, Mezó-Tur, Ciaba, Aradu, sosese.

Vien'a-Pest'a-Oradea-Mare

Table with train schedules for Vien'a-Pest'a-Oradea-Mare, including stations like Vien'a, Pest'a, Tiegledu, Püspök-Ladány, Berettyó-Ujfalu, Oradea-Mare, sosese.

Casiovi'a-Pest'a-Vien'a

Table with train schedules for Casiovi'a-Pest'a-Vien'a, including stations like Casiovi'a, Miscolciu, Tocaia, Nyiregyháza, Dobritienu, P. Ladány, Solnocu, Tiegledu, sosese, Pest'a, Vien'a.

Aradu-Pest'a-Viena

Table with train schedules for Aradu-Pest'a-Viena, including stations like Aradu, Ciaba, Mezó-Tur, Solnocu, Tiegledu, sosese, Pest'a, Vien'a.

Oradea-Mare-Pest'a-Vien'a

Table with train schedules for Oradea-Mare-Pest'a-Vien'a, including stations like Oradea-Mare, Berettyó-Ujfalu, P. Ladány, sosese, Tiegledu, Pest'a, Vien'a.

Mohaciul-Barciu

Table with train schedules for Mohaciul-Barciu, including stations like Mohaciul, Vilani, Úszög, Cinci-Beserice, sosese, (Fünfkirchen) sosese, pléca, Szigetvár, Barciu, so esce.

Barciu-Mohaciul

Table with train schedules for Barciu-Mohaciul, including stations like Barciu, Szigetvár, Cinci-Beserice, sosese, pléca.

Table with train schedules for Cinci-Beserice, Úszög, Vilani, Mohaciul, sosese.

Prim'a Cale ferate transilvana

Table with train schedules for Prim'a Cale ferate transilvana, including stations like Aradu, Radna, Soborsinu, Ili'a, Dev'a, Orestia, Vintiu-inf., Alba-Iuli'a, sosese.

Alb'a-Iuli'a-Aradu

Table with train schedules for Alb'a-Iuli'a-Aradu, including stations like Alb'a-Iuli'a, Vintiu-inf., Orestia, Dev'a, Ili'a, Soborsinu, Radna, Aradu, sosese.

Trasurele cu persone se impreuna la Aradu cu calea fer. de Tisa in ambe directiunile.

Navigatiunea (Plutirea)

cu vaporele societatii Daubiane imp. reg. priv. Vaporele cu caletorii pléca:

Vien'a-Pest'a: in tote dilele la 6 1/2 ore demin. Jaurinu-Pest'a: in tote dilele la 12 ore inainte de amedi. Pest'a-Esegu: luni-a, marti-a, mercuri-a, vineri-a si sambet'a la 7 o. dem. Pest'a-Semlinu-Belgradu: luni-a, mercuri-a si sambet'a la 7 ore demin. Pest'a-Orsiov'a si Romania: mercuri-a la 7 demin. Esegu-Semlinu-Belgradu: marti-a, joi-a si sambet'a la 5 1/2 ore demin. Esegu-Orsiov'a si Romania: joi-a la 5 1/2 ore demin. Semlinu-Belgradu-Orsiov'a si Romania: joi sera si domineca deman. Baziasiu-Orsiov'a si Romania: vineri-a si domineca inainte de am. Orsiov'a-Romania: sambet'a si luni-a inainte de am. Jaurinu-Vien'a: in tote dilele la 8 ore ser'a. Pest'a-Vien'a: in tote dilele la 6 ore ser'a. Esegu Pest'a: luni-a, mercuri-a, joi-a, vineri-a si sambet'a la 5 1/2 o. dem. Belgradu-Semlinu-Pest'a: marti-a, joi-a si domineca la 8 ore demin. Baziasiu-Belgradu-Semlinu: marti-a demin. si sambet'a dup am. Baziasiu-Belgradu-Semlinu si Pest'a: sambet'a dup am. Orsiov'a-Belgradu-Semlinu: luni la amedi sambeta demin. Orsiov'a-Belgradu-Semlinu-Pest'a: sambet'a demin. Galatiu-Orsiov'a-Belgradu-Semlinu: marti-a si joi-a demin. Galatiu-Orsiov'a-Belgradu-Semlinu-Pest'a: marti-a demin. Sisecu-Semlinu: marti-a demin. Semlinu-Sisecu: vineri-a demin. Segedinu-Semlinu: mercuri-a si sambet'a demin. Semlinu-Segedinu: domineca si joi-a la mdi.

Vaporele acelerate pléca:

Pest'a-Galati: luni-a la 7 ore demin. Baziasiu Galati: marti-a si sambet'a la 9 ore demin. Galati-Pest'a: vineri-a la 4 ore dupa am. Galati-Baziasiu: marti-a si vineri-a la 4 ore dp. am.

Navigatiunea pre Tis'a superioare

Vaporele cu caletorii pléca: Tocaia-Ciapu: luni-a si joi-a inainte de am. dpa sos. tronului pestanu. Tocaia-Nameni: joi-a innain. de am. dpa sosirea tren. pest. cam la 8 o. Nameni-Tocaia: sambet'a in diori. Ciapu-Tocaia: marti-a si sambet'a la 7 ore demin.